

Datum
2019-11-19

Kommunstyrelsen

Granskning av riktade statsbidrag

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning avseende riktade statsbidrag. Utifrån granskningen bedömer vi att kommunstyrelsen i huvudsak har säkerställt att den interna kontrollen avseende riktade statsbidrag är tillräcklig.

Utifrån granskningen rekommenderar vi därför kommunstyrelsen att:

- Överväga att införa rutiner med krav på beslut och motivering varför man har avstått från att söka vissa statsbidrag.
- Säkerställa att rutiner för ansökan respektive rekvisering av bidrag bör dokumenteras i syfte att säkerställa att rutinerna upprätthålls vid längre sjukfrånvaro eller i samband med att personal slutar.
- Överväga om det finns fördelar med att såväl intäkter som redovisade kostnader kodas med separat aktivitetskod eller motsvarande för varje enskild statsbidrag.

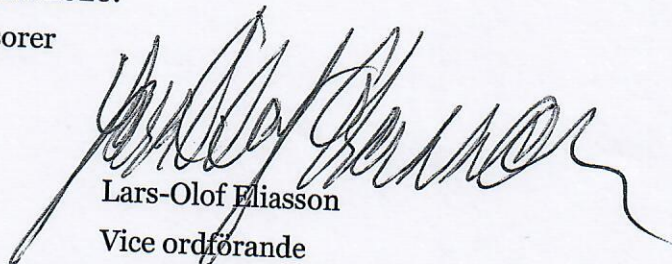
Fullmäktige och revisionen önskar få svar på vilka åtgärder som planeras att vidtas utifrån lämnad rekommendation och när de beräknas vara genomförda.

Svar önskas senast den 28 februari 2020.

För Härjedalens kommuns revisorer

Folke Bäck
Ordförande

Lars-Olof Eliasson
Vice ordförande

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Riktade statsbidrag

Härjedalens kommun

2019-11-19

Bakgrund och syfte

Bakgrund

Vi har av Härjedalens kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens hantering av riktade statsbidrag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

I Sverige har de riktade statsbidragen ökat i antal och ekonomisk omfattning. Riktade ekonomiska bidrag är ett av många sätt att påverka hur huvudmännen gör prioriteringar i sina verksamheter. Vissa bidrag kan användas i kommunens utvecklingsarbete medan andra bidrag är mer styrande. I vissa fall förekommer krav på medfinansiering. Kommunerna behöver ha tillförlitliga rutiner för att fånga upp vilka bidrag som finns och pröva om bidragen ska sökas.

Med anledning av ovanstående har kommunens revisorer dragit slutsatsen i sin riskanalys, att kommunens hantering av riktade statsbidrag behöver granskas.

Syfte

Granskningen syftar till att konstatera om kommunen har säkerställt att den interna kontrollen avseende riktade statsbidrag är tillräcklig.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen tillräckliga rutiner för att identifiera vilka bidrag som finns att söka? Fattas aktiva beslut om att avstå från att söka vissa bidrag?
- Vilka analyser görs av förutsättningar att ta emot bidrag?
- Vilka statsbidrag har sökts 2018 och 2019 och till vilka belopp uppgår bidragen?
- Är den ekonomiska redovisningen tillfredsställande?
- Vilken återrapportering sker till kommunstyrelsen?

Metod

Genomgång av följande dokument:

- Specificering av riktade statsbidrag för kommuner åren 2018-2021 samt 2019-2022 (SKL)
- Genomgång av transaktionslista över erhållna bidrag 2018 samt jan-sept 2019

Avstämning och intervjuer med:

- Ekonomer
- Förvaltningschefer
- Verksamhetsutvecklare

Avgränsning

- Bidrag från Migrationsverket ingår inte i granskningen men finns med i sammanställningar för att visa på hur bidragens storlek samt förändringen mellan 2018 och 2019

Riktade statsbidrag

Ett riktat statsbidrag är ett bidrag som har beslutats för ett speciellt ändamål, en speciell insats eller en speciell verksamhet i kommuner eller landsting/regioner. Det kan ha olika syften, fördelas enligt olika kriterier och är förenat med olika typer av krav när det gäller ansökan, medfinansiering, redovisning och uppföljning. Det kan också vara ensidigt beslutat av staten eller reglerat genom en överenskommelse.

Uppgifterna om antalet och omfattningen av riktade bidrag som kan erhållas varierar. Enligt SKL saknas en klar och enhetlig definition och en samlad information om bidragen.

Riktade statsbidrag fördelas i några fall av annan myndighet eller går att söka hos flera olika myndigheter. SKL har sammanställt hos vilka myndigheter det finns bidrag att söka. På respektive myndighets webbsida finns information om de aktuella bidrag att söka.

Styrdokument

Kommunstyrelsens delegationsordning

Av 6 § framgår att styrelsen ska ha hand om fullmäktiges medelsförvaltning och följa av fullmäktige meddelade föreskrifter för denna. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar,

Statsbidragen inkluderas inte i kommunens övergripande rambudgetering och vi har inte iakttagit specifika målformuleringar kopplade till kommunens verksamhetsmässiga eller ekonomiska hantering av statsbidragen.

I övrigt har vi inte identifierat någon dokumenterad styrning avseende riktade statsbidrag och det finns inte heller några dokumenterade rutinbeskrivningar.

Statsbidrag - vilka statsbidrag finns att söka?

Riktat statsbidrag inom	Webbplats
Förskola, grundskola, gymnasiet, komvux, sfi, skolbibliotek, elevhälsa, fritidshem, papperslösa	Skolverket Statsbidragskalendern
Kultur (till exempel skapande skola, stärkta bibliotek, kulturskolebidrag och läs- och litteraturfrämjande) Ansökningsdatum för Kulturrådet alla bidrag under 2019	Kulturrådet Kulturrådets bidrag
Vård och omsorg om barn och ungdomar, kvinnor, äldre, funktionshindrade	Socialstyrelsen
Asylsökande och flyktingar	Migrationsverket
<ul style="list-style-type: none">• Information om statsbidrag för ökat bostadsbyggande (PDF)• Ansökan om statsbidrag upprustning av skollokaler (PDF)• Statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad• Stöd till bostäder för äldre	Boverket
Klimatinvesteringar, solceller, §37- och 37a-medel till flyktingar	respektive Länsstyrelse
Elbusspremie	Energimyndigheten
Bidrag till psykiatri inklusive ungdomsmottagningar <i>Oklar fördelning för 2019.</i>	SKL, Överenskommelsen för psykisk hälsa 2018

Statsbidrag forts

AIDS, olika missbruk, suicidprevention, idrott	<u>Folkhälsomyndigheten</u> (sök på ordet "statsbidrag")
Stärka landsbygdskommuner	<u>Tillväxtverket</u>
Motverka segregation	<u>Tillväxtverket</u>

Riktade statsbidrag i Härjedalens kommun

Kommunen har erhållit följande riktade statsbidrag, fördelat på olika bidragsgivare. Observera att siffrorna för 2019 är t.o.m. oktober 2019 medan 2018 är för hela året.

	2019	2018
Skolverket	-14 388 003,00	-17 838 569,68
Socialstyrelsen	-2 753 076,00	-6 151 942,00
Migrationsverket	-15 607 374,00	-34 088 181,00
Övriga statsbidrag	-12 334 348,84	-9 652 737,39
	45 082 801,84	67 731 430,07

Enligt våra intervjuer ansvarar varje förvaltning för att vara uppdaterade på vilka bidrag som kan och ska sökas. På kommunövergripande nivå saknas det en samlad bild över vilka bidrag som är möjliga för kommunen att söka.

Statsbidrag från Skolverket

Riktade statsbidrag har erhållits enligt nedan:

Skolverket	2019	2018
Administration	-4 625 387,00	
Maxtaxa	-1 793 541,00	-1 984 905,00
Skolmåltider		-10 650,00
Elevhälsa	-915 400,00	-660 360,00
Gem stödanordningar		-1 422 959,48
Grundskola	-3 957 336,00	-8 217 771,00
Gymnasieskola	-1 086 379,00	-1 855 834,00
Komvux	-1 505 000,00	-2 468 500,00
Flyktingverksamhet		-292 900,00
Förskola	-504 960,00	-924 420,04
Summa	-14 388 003,00	-17 838 299,52

Statsbidrag från Socialstyrelsen

Riktade statsbidrag har erhållits enligt nedan:

Socialstyrelsen	2019	2018
Idamic, Sveg	40 390,00	
Idamic västra Härjedalen	196 441,00	
Fritidsarrangemang	-95 055,00	-439 609,00
Administration och stab	-899 101,00	
IFO adm/Öppenvårdsenhet	-69 503,00	-959 687,00
Myndighetsenhet	-1 183 873,00	
Vård och omsorg	-259 000,00	-3 545 642,00
Arbete och aktivitet		-869 324,00
Välfärdsteknik	-200 000,00	
PRIO		-104 953,00
IBIC	-283 000,00	
Psykisk ohälsa	-375,00	-232 727,00
Summa	-2 753 076,00	-6 151 942,00

Statsbidrag från Migrrationsverket

:

Migrationsverket	2019	2018
Överförmyndarverksamhet		
Integrationsenheten	-6 002 097,00	-72 246,00
Anställningsstöd förening		-871 000,00
Flyktingverksamhet		-5 973 930,00
Arbetsmarknadsåtgärder	-1 500 000,00	
Gymnasieskola	-404 940,00	
Komvux	-1 708 480,00	
IFO adm/Öppenvårdsenhet	-45 750,00	-63 750,00
Ensamkommande barn och ungdom	-5 803 397,00	-27 022 755,00
Försörjningsstöd	-134 500,00	-84 500,00
Med ansvar ssk	-8 210,00	
Summa	-15 607 374,00	-34 088 181,00

Övriga statsbidrag

Övriga statsbidrag	2019	2018
Valnämnd mm	-289 565,00	-228 373,00
Insatser stöd näringsliv	-3 406 391,71	-113 608,29
Vindkluster Härjedalen	-378 700,00	-233 100,00
Framtidens position	-250 000,00	
Lokal naturvård	-157 700,00	26 700,00
Leader sj, skog och fjäll		-162 000,00
BIBLIOTEKSVERKSAMHET	-982 000,00	
Hemsändning av varor	814 000,00	26 000,00
Arbetsmarknadsenheten	8 234,00	
Trafikverket	-534 583,13	-1 462 159,10
Flygplats	-5 593 000,00	-5 703 000,00
Förskola	-55 051,00	-2 500,00
Kulturskolan	-150 500,00	-983 000,00
Ensamkommande barn och ungdomar		-160 000,00
Vård och omsorg		-128 300,00
Psykisk ohälsa	-347 154,00	-352 597,00
KIVO	-343 000,00	
Säkerhetssamordnare	-669 038,00	
DUA		-176 800,00
	-12 334 448,84	-9 652 737,39

Rutiner för olika bidrag

Ersättning från Migrationsverket

Ett nytt ersättningsystem för ensamkommande barn och unga trädde i kraft 1 juli 2017 med andra ersättningsnivåer, vissa bidrag försvann, andra bidrag blev schablonmässiga och färre bidrag behöver numera återsökas av kommunerna. Kommunerna behöver dock fortfarande rapportera in uppgifter till Migrationsverket som underlag för vissa ersättningar. Vi har inte granskat dessa bidrag närmre.

Statsbidrag från Socialstyrelsen

På socialstyrelsens hemsida finns uppgifter om vilka statsbidrag som finns att söka. Förvaltningschef och verksamhetschef går igenom vilka bidrag som kan vara aktuella. Ekonom hjälper till med att ta fram uppgifter till ansökningar etc. Kommunikation sker med ordförande och utskott men det finns inte protokollfört vilka bidrag som återsöks.

Det riktade bidrag till förstärkning inom äldreomsorgen uppgick tidigare till 3,5 mnkr årligen. Inför 2019 sänktes det till 0,9 mnkr. Bidraget har finansierat tjänster inom hemtjänsten och det har varit svårt att anpassa verksamheten till de minskade bidragen.

Rutiner för olika bidrag forts

Ersättning från skolverket

Inom skolområdet finns ett antal statsbidrag som kan sökas samt statsbidrag för maxtaxa som betalas ut automatiskt.

Inom utbildningsförvaltningen används statsbidragskalendern på skolverkets webbsida för att kontrollera vilka bidrag som går att söka. Vilka bidrag som Härjedalens kommun kan söka från Skolverket ligger förvalt i statsbidragskalendern och för vissa bidrag t.ex. fritidshemssatsningen och lågstadiesatsningen ligger det en fast ram som gäller för den specifika kommunen. Instruktioner för ansökan av respektive bidrag finns i statsbidragskalendern.

Förvaltningschefen går tillsammans med verksamhetsstödare inom förskola, grundskola och gymnasiet/komvux igenom vilka bidrag som ska sökas. Avstämning görs vid ordförandeberedning och om det är ett bidrag som kräver anpassningar eller medfinansiering av kommunen tar utskottet beslut om bidraget ska sökas eller inte. Vi har bl.a. noterat att utskottet har beslutat att inte ansöka om bidraget avseende anställning av lärarassistenter.

Förvaltningschef eller verksamhetsstödare tar fram informationen till ansökningarna.

Dokumentation av sökta och erhållna statsbidrag framgår av utbildningsutskottets protokoll under punkten Meddelanden. Det görs dock ingen samlad uppföljning av bidragen där exempelvis bidragets namn, sökt belopp, beslut och utbetalning framgår.

Rutiner för olika bidrag forts

Ersättning från Tillväxtverket

Flera av tjänstemännen på tillväxt- och utvecklingsavdelningen prenumererar på Tillväxtverkets nyhetsbrev där det finns uppgifter om aktuella bidrag att söka. Det upplevs finnas en god kännedom om aktuella bidrag och avdelningen har också bidragit till att kommunen har ansökt och erhållit en större mängd statsbidrag.

Landsbygdsutvecklaren har i uppdrag att samordna projektfinansiering för företag och föreningar.

Avdelningen har veckovisa möten där det görs en genomgång av aktuella bidrag och där man förmedlar information om bidraget till berörd organisation, det kan vara både internt inom kommunen som till ett företag i kommunen. Det görs dock ingen skriftlig dokumentation av denna genomgång, till vem man har fördelat och om man har konstaterat att ett visst bidrag inte är aktuellt för kommunen.

Många anser att det är för krångligt att skriva projektansökningar och avstår därför från att söka bidrag. Avdelningens roll är att bevaka bidrag och de har inte resurser för att hjälpa till med själva ansökan.

Information sker till kommunstyrelsen, men det finns önskemål om ett mindre politiskt forum för denna typ av ärenden.

Kommunen bl.a. erhållit medel för att stödja näringslivet.

Redovisning av riktade statsbidrag

Bidrag från Socialstyrelsen och övriga bidrag som är inlagda i ekonomisystemet har specificerats med text där det framgår vilket bidrag som avses. Däremot finns inte liknande texter avseende bidrag från Skolverket och det är betydligt svårare att följa upp bidragen.

För att kunna följa upp bidragen krävs därför en handpåläggning jämfört med om intäkterna hade kodats med exempelvis aktivitet.

Riktade statsbidrag i Härjedalens kommun

Intern kontroll över riktade statsbidrag

Det saknas till viss del en samlad bild av vilka bidrag som kan och ska sökas på central nivå i kommunen. För de stora och regelbundet återkommande bidragen finns kunskap hos respektive förvaltning om ansökningsförfarandet. Inom vissa ansökningsprocesser är flera personer inblandade och behov finns av att förtydliga ansökningsprocessen, roller och ansvar för ansökningar, uppföljning och kontroll. Inom förvaltningarna finns det nyckelpersoner som besitter kunskap kring ansökningsförfarandet, uppföljningen och redovisning av statsbidragen. Kunskapen riskerar att bli personberoende och därmed gå förlorad vid lång frånvaro eller om personen slutar.

Anmärkning:

Beslut om att avstå från att söka bidrag dokumenteras inte med undantag av bildningsutskottet som i vissa fall har fattat aktiva beslut om att inte ansöka. Vi menar att detta kan göras genom att de genomgångar som görs på respektive förvaltning dokumenteras. Samtliga aktuella bidrag bör framgå, vilka man har valt att ansöka respektive inte ansöka om och en motivering till beslut. En samlad uppföljning bör därefter delges kommunstyrelsen årligen eller oftare om styrelsen bedömer att det finns behov.

Slutsats

Vi bedömer att kommunen i huvudsak har säkerställt att den interna kontrollen avseende riktade statsbidrag är tillräcklig.

- Vi bedömer att kommunstyrelsen har tillräckliga rutiner för att identifiera vilka bidrag som finns att söka. Däremot fattas inte alltid aktiva beslut om att avstå från att söka vissa bidrag.
- Analyser om förutsättningar att ta emot bidrag görs till viss del men kan utvecklas.
- Den ekonomiska redovisningen bedöms i huvudsak vara tillfredsställande. Verksamheten bör dock överväga om det finns fördelar med att såväl intäkter som redovisade kostnader kodas med separat aktivitetskod (eller motsvarande) för varje enskilt statsbidrag i ekonomisystemet.
- Återrapportering till kommunstyrelsen görs gällande statsbidrag från Skolverket men kan utvecklas inom andra områden.

Rekommendationer

- Kommunstyrelsen bör överväga att införa rutiner med krav på beslut och motivering varför man avstått från att söka vissa statsbidrag.
- Rutinerna för ansökan respektive rekvirering av bidrag bör dokumenteras i syfte att säkerställa att rutinerna upprätthålls vid längre sjukfrånvaro eller i samband med personal slutar.
- Verksamheten bör överväga om det finns fördelar med att såväl intäkter som redovisade kostnader kodas med separat aktivitetskod (eller motsvarande) för varje enskilt statsbidrag i ekonomisystemet.

Tack!

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.